

CSONGRÁDI UJSÁG

Előfizetési árak:
Egész évre 4 korona, fél évre 2 korona, negyed évre 1 korona.
Egyes szám ára 8 fillér.
Megjelenik minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő
RÉTI FERENC

Szerkesztőség:
II. kerület, Rózsa-utca 7. szám.
Kiadóhivatal:
Bozó és Justin könyvnyomdája Szentháromság-ter 2. szám.

II. évfolyam.

Csongrád, 1904. június 26.

26. szám.

A községi tűzoltás.

Mint értesültünk, a községi közgyűlés f. hó 13-án újlag foglalkozott a községi tűzoltás ügyével. És pedig annak folytán, mert egyes községi képviselők indítványt terjesztettek elő aziránt, miszerint tekintve, hogy a községi lakosok magukra nézve igen sérelmesnek tartják a köteles tűzoltást, intézkedjék a közgyűlés a köteles tűzoltásról szóló szabályrendelet végrehajtásának felfüggesztése iránt.

Az indítvány ellen nincs semmi kifogásunk, mert magunk is belátjuk, hogy a köteles tűzoltásról alkotott várm. szabályrendeletnek intézkedései a gyakorlati élet igényeinek nem felelnek meg. És miután azok mindezekig megváltoztatva nem lettek, magunk részéről is helyesnek tartjuk, ha inkább beszüntettetik annak végrehajtása, mintsem annyi sok zaklatás és bírságolásnak tétessenek ki azon polgárok is, akik foglalkozásuk vagy vagyoni viszonyaiknál fogva, csakis rendkívüli tűzvész esetén lehetnének a tűzoltásbani segítségnyújtásra szorítkozva.

Mielőtt véleményünket elmondanók a községi tűzoltás ügyében legutóbb hozott határozatra vonatkozólag, szükségesnek tartjuk kiemelni: hogy a tűzoltás sikeres végrehajtásának érdekében mi volna első sorban a legszükségesebb, a legelengedhetetlenebb.

Tudjuk: hogy miként a háború viseléséhez először is, másodsorban is és harmadsorban is pénz; éppen úgy a tűzoltáshoz először, másodsorban és harmadsorban is víz kell.

A vizet pedig kellő mennyiségben, sok esetben igen nehéz a tűzoltásnál előállítani.

Látjuk, hogy ember ember hátán van. Báméskodik, összetett kézzel nézi a tüzet. Nem látunk azonban egyetlen embert sem, aki valamely vízfordó edénnyel sietne a helyszínére és igyekeznék vizet vinni a tűzoltók részére.

Már pedig, ha csak egy tizedrésze is, akik a tüzet bámulni összecsoportosulnak, vinne egy-egy edény vizet a fecskendőhöz, kivált a tűz kiütésének első perceiben, akkor egész más eredménnyel járna a tűzoltás, mint amidőn csak nagy sokára juthatnak a tűzoltók vízhez.

Mindenekelőtt a járási szolgabíróságnak kellene tehát hivatali hatáskörében a legérélyesebben eljárni. Hirdetések útján figyelmeztetni kellene a lakosságot, hogy senki tetlenül, összetett kézzel ne csoportosuljon a tüzeset helyszínén, hanem vizet hordjon a fecskendőkhöz.

És hogy ezen felhívásnak meg legyen a kellő fogantatja, az első tüzeset alkalmával a községi rendőrségnek fel kellene jegyeznie mindazoknak neveiket, akik tetlenül nézik a tüzet és nem hordanak a fecskendőkhöz vizet és be kellene jelentenie a jár. szolgabíróságnak.

Itt pedig a legsürgősebben meg kellene büntetni az engedetleneket. És pedig első ízben enyhén, ismételt esetben pedig szigorúan.

Azonkívül jutalomdíjak kitűzése és kifizetése által ösztönt kellene adni arra is a lakosságnak, hogy kocsikon siessenek vizet vinni a tüzeset helyszínére.

Ily módon azután lenne gondoskodva a vízzel.

A víz azonban egymagában nem elég eszköz a tűz oltásához. Mert ahhoz kellő számú és jól beiskolázott tűzoltó is kell. Akik vezényszóra, mint a katoná, szerepüket átveszik és megindítják céltudatosan a tűzoltásnak műveleteit, miként egy gépezet.

Mert csakis ily eljárás biztosítja a sikert.

Véleményünk szerint azonban mindezeket nem lehet megvalósítani azzal, ha 10 tűzoltói állást szervez a község és 500 koronát ad az önkéntes tűzoltó egyletnek.

És pedig azért nem, mert a községi fizetések tűzoltók és az önkéntes tűzoltók között soha nem volt meg és nem is lesz meg az összehangzó, együttes eljárás. Enélkül pedig sikeres tűzoltásról álmodni sem lehet.

És majd kidobunk évente 6000 koronát s a községi tűzoltásnak ügye jól még sem lesz megoldva.

Vagy legyen egy erős fizetések tűzoltósága a községnek saját alkalmazottjaiból, vagy a tűzoltásra szánt összeget egészben az önkéntes tűzoltó egyesület díjazására kell fordítani, ha biztosítékot lehet találni arra nézve, hogy az önkéntes tűzoltó egyesület tagjai kellő számban (50-100) tag tömörülni fognak, jól betanítva és szigorúan, katonailag fegyelmetelve lesznek.

Hátra van most már a pénzkérdés. Szó van mintegy 6000 korona új többletköltségről, mely a városnak háztulajdonos lakosaira nehezedik. Mert a házak védelméről lévén szó első sorban, jogi természeténél fogva a tűzoltásnak költségei a háztulajdonosokra lennének kirovandók.

Ebből a 6000 koronából pedig már jut azután néhány fillér minden egyes házra. Úgy hogy azt minden egyes háztulajdonos meg fogja érezni.

Kellene tehát gondoskodni arról, hogy

a háztulajdonosoknak ne váljék a községi tűzoltás újabb terhökké.

Vajjon van-e arra mód és alkalom?

Azt hisszük igen. Indítson meg egy akciót az előjáróság aziránt, hogy a községi házak lehetőleg egy biztosító társulatnál biztosítsák házaikat oly feltétel mellett, hogy a biztosító társulat a díjakból fizesse be a községi pénztárba azt az 5-6000 koronát, amelybe a községi tűzoltás kerülne.

Ily módon azután a községi tűzoltás kérdése megoldva lenne anélkül, hogy a lakosság vállaira újabb teher nehezednék.

A magyar polgárosodás.

— A D. M. K. E. csongrádi fiókjának megalakulása. —

Mi — a magyar alföld színmagyar népe közt élve — tovább megyünk egy lépéssel a magyar kultúra mezején, mint a magyarosítás.

Nekünk nem kell arról gondoskodni, mint a nemzetiségek között élő magyar értelmiségnek, hogy megtanítsuk a magyar nyelv ismeretére a népet, hogy terjeszszük a magyar nyelv ismeretét, használatát.

Nekünk ennél nagyobb, nemesebb, szentebb kötelességeink vannak.

Nekünk elől kell járnunk a magyar szellem ama harcában, amelyet az idegen kultúra uralma, nyomása ellen folytat immár ezer év óta fajunk.

Nekünk, a magyarság szellemi és anyagi erőinek összes fegyvereit fel kell használnunk, nemesupán a nyelvégységben rejlő erkölcsi erőt. Szóval, amíg a végvidékek és hátárszéliek meggyék magyarsága csupán arra van utalva, hogy a magyar nyelv uralmáért harcoljon: mi nagyobb erőt küldhetünk harcba, hatalmasabb célokért szállhatunk síkra: a magyar polgárosodásért, amely egykor megvalósíthatja Nagymagyarország eszméjét.

A magyar polgárosodásra pedig égető szükség van nálunk, ahol parasztnak hagyták a földmivelő osztályt, az iparosokat feláldozták a külső országok érdekeinek, az erkölcsi élet pedig ijesztő módon eldurvult, s a népfeljegyzés munkája előbbre való szent kötelességünk minden közjogi pártoskodásnál.

Nagyon tévedne, aki azt hinné, hogy a magyar nyelv terjesztésével már eleget tettünk a magyar kultúrának s a március 15-iki bankettekkel a hazafiságnak.

Hiszen itt nem kell senkit magyarul tanítani, hanem művelni kell a magyar nép lelkét. Ez első kötelesség! Tanítani kell a magyar népet a földmivelés okosabb módjára, állattenyésztésre, kertészetre, méhészetre, gyümölcstenyésztésre. Tanítani kell a hazai iparra és mezőgazdasági ipar művelésére s a kereskedelmi pályára rávezetni. Tanítani kell az összetartásra, a polgári öntudatra s főleg az emberekkel való társadalmi érintkezés finomságára. Szóval a parasztságot fel kell segíteni s belőlük magyar polgári osztályt kell teremteni az alföldi magyar kulturális egyesületeknek, — ami a huszadik század legnagyobb feladata!

Csongrád vármegyében még a kivándorlás csak szórányosan fordul elő. Itt még a nép-

Fagylalt-különlegességek kizárólag Hubert János cukrásznál (Iskola-utca 4. szám) kaphatók.

Vasár- és ünnepnapokon külön helyiség áll tisztelt vendégei rendelkezésére.

felsegítés elve nem talál leküzdhetetlen akadályokra. Nem kíván nagy áldozatokat, mint a felvidéki és székelyekéi.

Itt tehát halás és rendkívül üdvös szerepe jutna a magyar értelmiségnek, mikor a magyar parasztság polgárosításán, megmentésén, felsegítésén fáradozik majd.

A Csongrádi Lap t. laptársunk nyílt levélben egyenesen hozzánk fordult, azt fejtegetvén, hogy mi, akik egy asztaltársaság eszméjét felvetettük, szervezkedjünk közös kulturtörékvések előmozdítása végett egy bizalmas asztaltársasággá.

A mi feleletünk ime benne foglaltatik a csongrádi D. M. K. E. csongrádi fiókjának megalakulásában.

Alkossuk meg az asztaltársaság tagjaiból a külön írói asztaltársaságot, de legyen ennek a társaságnak tagja minden polgárember, minden gazda, de mindenkéül minden tanító.

Gazdasszony képzés.

V.

Önmagától értetődik, hogy az így szervezett iskola arra képzett s reá hajlamot érő tanítót is kíván, mert minden tanítónak, de különösen a gyakorlati neveléssel foglalkozóra áll az, hogy: „amilyen a tanító, olyan az iskola”.

Aki mihez nem ért, annak sohasem lesz mestere s csak az a munka ér valamit, mit kellő tudás és munkakedv támogat. A szükséges ismereteket s munkakedvet nélkülöző tanító csak terhe annak az intézménynek s egyszersmind megölője, hol arra alkalmasok helyét pusztán kenyérkeresetből betölti.

A földművelő nép gyermekét elsősorban munkára kell nevelni. Munkára azonban csak az nevelhet, ki maga sem szégyel dolgozni. Tisztartó tanárok, keztyűs tanítók aligha nevelnek munkára. A munkára nevelésnek nem a parancs az eszköze, hanem a példa. Keztyűbe kapálni, napernyő alatt veteményezni nem igen lehet, vagy legalább is arra a példára ott, hol munkára nevelünk, nem nagy szükségünk van.

Létező gazdasági ismételő iskoláinknak az a legfőbb hibájuk, hogy elvéve rendelkeznek alkalmas szaktanítóval. Életre nevelni csak tapasztalattal lehet. Az intézményen bosszulja magát az a rendszer, mely a szaktanítók kiképzésére ma fenáll.

Nem a tanítóképzésből alig kikerült, az életet maga sem ismerő fiatal, tapasztalatlan tanítókat kellene a tanfolyamokra felvenni, hanem az életben már bevált s a gazdálkodás iránt hajlammal bíró családok tanítók közül az arra alkalmasakat kiválogatni.

Nálunk még ma is azon vitatkoznak, vajjon a háztartási továbbképző tanfolyamokat érdemes-e a tanítók részére felállítani. Németországban már régen szervezték s a háztartási tanítókat képző iskola annyira túl van zsúfolva jelentkezőkkel, hogy annak eleget tenni nem képes. Csakhogy növendékeik nem is az életet még nem ismerő tapasztalatmentes nőcskék, hanem az a tanítás terén egyébként is kivált tanítók sorából kerül ki s ami szintén nem lényegtelen, hogy mintaszerű gazdálkodásban egy helyen nyerek továbbképzésüket.

Nincs hatalmasabb nemzeti érdekünk nekünk, mint a szabadelvűség jegyében született kisbirtokos középosztály, a magyar paraszti nép megmentése.

Arra pedig csak egy út vezet, ha hivatására neveljük. Ha olyan ismeretekkel bővítjük tudását, melynek hasznát veheti, ha az életre nevelünk, melyre azonban csak egy mód kínálkozik: a parasztagdasszony képzők sűrűs szervezése.

(Vége.)

Adóügyek.

Minden polgárnak hazafias kötelessége, hogy fizesse meg, ami az államé és adja meg, ami az egyházé. Igen ám, de az életviszonyok sokszor oly körülmények közé sodorhatják az adófizető polgárt, hogy polgári kötelességének legjobb akarata mellett sem képes eleget tenni s akkor, mert a tisztviselőnek is teljesítenie kell kötelességét, előáll az a körülmény, mint ultimátum, hogy foglaltsókat eszközöltet, majd végrehajtást vezet a muladékosra.

Ez ellen nincs és nem is lehet senkinek kifogása. Alkotmányos országban élünk, ahol vannak jogok és kötelességek egyaránt. Ha jogunkat nem engedjük, akkor teljesítsük kötelességünket is. Ez szent igazság. De a kötelességek teljesítésére való rászorítás nem adja meg egyben a tisztviselőnek a jogot arra, hogy egyszersmind szíve sugallatára is ne hallgasson. A törvény rideg magyarázata, annak gyakorlatilag való kereszttől vitele humanus gondolkozásmódot igényel. S a kibén ez a gondolkozási mód hiányzani látszik, azt arra, szeliden szólva, figyelmeztetni kell. Figyelmeztetni kell pedig annak, aki önzetlenül a hírlapírás szolgálatába szegődött.

Eme hivatásunknál fogva adjuk a következőket:

Számtalan panasz jött már hozzánk az adóügyi jegyző adóbehajtási módozatairól. Egyiket, másikat szóvá is tettük volna, de nem tettük, mert nem hittük. Most már szóvá tesszük az esetet, mert a végrehajtási eljárás újabb módozatát ismerjük. Így például, ha valakinek ingóságaira végrehajtást tűznek ki június hó 28-ikára, akkor az adóügyi jegyző jönnek látja a végrehajtókat 25-én útnak bocsájtani ama kenetteljes elhatározással, hogy a 28-án árverezendő bútorokat a község házához szállítsák be, egyben elfeledvén kioktatni a kaptafát otthagytott végrehajtókat, hogy ha valaki végrehajtó lett, akkor még nincs jogosítva arra, hogy úri házaknál a tisztességes beszédmódról meg ne feledkezzék. Milyen kifejezéseket használhatnak hát ezek a föld egyszerű gyermeke, mondjuk meg magyarul, a parasztemberekkel szemben, akik előtt az adóügyi jegyző stafétái egedetlen nagy urak.

Eddig az volt a szokás, hogy ha árverés tűzött ki valakinél, akkor ráért adóját az árverés napjának d. e. 9 órájáig lefizetni s ha akkor sem jelentkezett, útnak indították a karhatalmat. Ez eddig így volt gyakorlatban és csak megfizették az adót, ragaszkodván az utolsó bútordarabhoz is.

Már most, mondjuk, talán törvényesen, az adóügyi jegyző azt hozta gyakorlatba, hogy a kifizetőt időnél 3 nappal előbb beviteli a lefoglalt ingóságokat, akkor ezen újabb módszerrel értesítenie kell az adófizető polgárságot, mert azok legtöbb része nem tette le a jegyzői vizsgát s így tájékozatlan is. Azt megkívánja az emberséges gondolkozási mód is, hogy ne katonai szubordinációval, csitt-csatt módra, hajtassuk az adót, hanem mérlegeljük sajátlagos viszonyainkat s a mi fő: legyünk emberbarátok.

A Tatár-féle esetet is felhozhatnánk, de elégnek véljük a fentebbi dolgot nyilvánosságra hozni azért, hogy a dologból úgy a polgárság, mint az adóügyi jegyző okulás merithetnek.

Okulhat a közönség a jövőre nézve, hogy három nappal a végrehajtási idő előtt rendezze adóját, de okulhat az adóügyi jegyző is, hogy rideg intézkedéseivel csak még jobban fokozhatja az ellenszenvet a hivatalmi állás iránt, amelylyel sokszor nem egészen alaptalanul, a nép viseltetik velük szemben.

skiz.

Egy levél.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Engedje meg, hogy panaszomat tisztelt lapjában előadjam. A bajom tudniillik abból áll, de nemcsak az én bajom az, hanem sokunké, hogy elvették a földjeinket, amikor a csatornákat csináltatta a sövényházi társulat és még mai napig, esztendő óta sem kaptunk egy fillért sem. Elmentünk már a bíróhoz is panaszsra, az meg elutasított Szarka Mihály ügyvéd úrhoz. Az pedig azt mondta, hogy nem ért ahhoz a bíró, éppen úgy, mint a hajdú a harangöntéshez. Erre aztán megint visszamentünk a Forgó bíróhoz, elmondtuk neki, hogy mit mondott az ügyvéd, a bíró aztán erre nagyon kifakadt és szidta a társulatot, hogy minek tart ilyen ügyvédet, aki nem törődik a nép érdekével. A vége aztán az lett, hogy a pénzünkhez csak nem juthatunk. Alásan megkérjük a tisztelt szerkesztőséget, adjon már va-

lami tanácsot, hogy hogyan jutnánk már egyszer a pénzünkhez.

Tisztelő szolgája

B. M.
birtokos.

Miután a panaszt közérdekűnek tartjuk, szívesen megadjuk a tanácsot.

Amelyik kisajátítást szenvedett félnek tehermentes a földje, az perelje be azonnal a társulatot a kisajátítási összegért, perét okvetetlenül meg fogja nyerni, pár hét alatt pénzéhez fog jutni.

Akinek pedig valami adósság terheli a földjét, vagy törültesse le az arra vonatkozó betáblázást a földjéről, vagy pedig fizettesse be tartozásába a kisajátítási összeget.

Igy azután senki sem fogja orránál fogva húzni az érdekelteket és hamarosan rendben lesz a dolog.

Felhívás előfizetésre.

1904. július hó 1-jével új előfizetést nyitunk lapunkra.

Az előfizetési ár helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 4 korona.

Fél évre 2 korona.

Negyed évre 1 korona.

Tisztelettel kérjük azon igentisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése folyó hó végével lejár, hogy azt mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap küldése fenakadást szenvedjen.

Előfizetéseket mindennap elfogad

a Csongrádi Ujság
kiadóhivatala.

HIREK.

Tanév végén.

Bezárultak az iskolák kapui. Tanító és tanítvány a jól megérdemelt nyugalom napjait élvezhetik. A szülőkre azonban új kötelesség hárul: fel kell világosítani gyermekeik jövő életfeladataikról, meg kell velük ismertetni az életet. Erre előkészítette gyermekeiket az iskola, az ő kötelességük azt tovább fejleszteni. Nem a mindennapi tanulás, nem a sablonos reáoktatás a fő, hanem az élet labirintusába kell helyes érzékel vezetni a tanulókat. Korunk haladó százada oly sok megpróbáltatásnak teszi ki az életbe lépő ifjút, hogy az, ha nincs erős vezetője, a legelső akadállyal elbukik, önbizalmát elveszti s hivatásának betöltésére képtelenné válik. Szívelejék meg a mondottakat a szülők, akkor panaszsra nem lesznek okuk sem a tanítókra, sem pedig gyermekeikre soha. Itt említjük meg, hogy a polgári fiú- és leányiskolákban az évzáró ünnepély ma d. e. 9 órakor tartatik, melyen a szülők és tanügybarátok szívesen láttatnak.

— **Névnap.** F. hó 13-án tartotta névünnepe az állami polgári leányiskola derék igazgatója, Sövényházy Antal. Az ügybuzgó tanfériú névünnepe alkalmából számos jóbarátainak és tisztelőinek gratulációit fogadta.

— **Gondnoksági tagok kinevezése.** Az iskolák államosítása alkalmával 6 évre kinevezett gondnoksági tagok e nemű megbízatása lejárván, az új gondnokságot, melynek tagjai nagyrészen a régiek, vármegyénk főispánja a napokban nevezte ki. A gondnokság a következőképp alakított meg: előnök Réti Ferenc lapunk felelős szerkesztője, alelnök Szvoboda Ferenc ügyvéd, fájai pedig: Porubszky József pápai kamarás plebános, Ujhelyi Nándor kir. tanácsos, Eszes Mátyás takarékpénztári igazgató, Forgó Gergely községi főbíró, dr. Boér Antal járási orvos, tb. megyei főorvos, Tasnády Imre jár. főszolgabíró, Sónlyai Gyula községi főjegyző, dr. Heinrich István kir. közjegyző és Szóke Pál gózlalom-tulajdonos 6 évi időtartamra.

— **A nőegylet gyűlése.** F. hó 18-án tartotta az újonnan alakult csongrádi jótékony nőegylet tisztválasztó közgyűlését. Elnök lett: Faragó Antalné, alelnökök: dr. Szarka Mihályné és dr. Heinrich Istvánné. Titkárok: dr. Molec Lajos és Surányi János. Pénztárnok: Tasnády Imre. Könyvtárnok: Farkas Ilona. Választmányi tagok: Csemegi Antalné, Egressy Lászlóné, ifj. Forgó Józsefné, Sóllya Gyuláné, Farkas Béláné, Szőke Pálné, dr. Nagy Sándorné, Szvoboda Ferencné, Tasnády Imréné, özv. Zelenka Jánosné, Vladár Sándorné, dr. Buk Hermanné, Bozó Mihályné, Eszes Mátyásné, Draskovics Dezsőné, Sordovány Jánosné, dr. Szappanos Sándorné, Wiesner Lajosné, özv. Weisz Sámuelné, Vári Terka, Tari Jánosné és Nyiri Gyuláné. Pótagok: Draskovics Domosné, Király Gergelyné, Lajos Györgyné, Boér Jakabné, Szép Józsefné. Kívánjuk, hogy a nőegylet magasztos működését siker koronázza. Megjegyzésünk: akinek férje a közügy érdekében munkálkodott valamit, annak neje a választmányban mindig méltó helyet foglalhat, ahogyan kihagyta a kasszinói felfogás onnan, az csak dicsőségére lehet neki.

— **Meghallgatásra talált.** Lapunkban felhívtuk az illetékes hatóság figyelmét arra a tarthatatlan körülményre, hogy az élelmes piaci kofák már kora reggel elkáprkodják az árúcikkeket, minek folytán a fogyasztó közönség másodkézből drágán juthat egyes dolgokhoz. A holt napi közgyűlés a fősztolgabiróság felhívása folytán érdemlegesen fog határozni ez ügyben. A gyors eszelekvésért elismerés illeti a fősztolgabiróságot.

— **A gazdatisztek gyakorlati vizsgálja.** A gazdatisztek igen tekintélyes hányada nem bír a törvényszabta gazdatiszti oklevéllel s ezek a szükséges kvalifikációt gyakorlati vizsga letetésével szerezhetik meg. Tallán földmívelésügyi miniszter e gazdatiszti vizsgákra vonatkozóan szabályzatot dolgoztatott ki, amelyet most körrendeletben publikáltat.

— **Esküvők.** Vári Péter helybeli fiatal iparos ma d. u. 5 órakor tartja esküvőjét Hajdú Rókus birtokos leányával, Erzsébettel. — Szőke Ferenc helybeli kerékgyártó-mester leányát, Magdolnát pedig holnap d. e. 10 órakor vezeti oltárhoz Kiss Pál kunszentmártoni iparos.

— **Iparosok és kereskedők nyugdíjügye.** A szegedi kamara terület, illetve a szegedi iparosság megbízásából Rubin József és Szalkai József, mint kiküldöttek f. hó 19-én az ipartestületben az iparosok és kereskedők nyugdíjintézetének létesítése érdekében a helybeli iparosokkal népes gyűlést tartottak. A csongrádiak készséggel csatlakoznak a Szeged kerületi iparosnyugdíjintézetéhez.

— **Közgyűlés.** Csongrád község képviselő testülete f. hó 27-én a község háza tanácstermében rendes közgyűlést tart.

— **Cselédügyek.** Csongrádon a cselédek valóságos meseországban élnek. Akkor mennek helyre, mikor nekik tetszik s egyáltalán ha nem akarnak, hát nem is állnak szolgálatba. A foglaltó pénzt és cselédvezető asszony díját természetesen megtartják maguknak. A gazda csak a legkritikább esetekben megy a szolgabirósághoz panaszsra, mert ha véletlenül igazat kap is, a cselédnek előlegezett összeget vajmi ritkán látja. S ha mindenki olyan türelmes lenne ilyen dolgokban, mint Weisz Mark, akkor még hagyján volna a baj, de nem lehet mindenki oly flegmatikus, mint ő. Megegett t. i. náluk, hogy a háziasszony felfedezett a cseléd holmijai között néhány eltűnt ruhadarabot s élénk szemrehányást tett férjének, hogy ezt még sem lehet szó nélkül tűrni. Weisz, nem mint Petőfi juhásza, nem ütött botjával senki fejére, hanem sálamon i téletet mondott rögtön, mondván: lopd vissza tőle s aztán egy szót se tovább. Valóban ez a leghelyesebb eljárás, tekintetbe véve lokális viszonyainkat s míg a cselédügyek rendezve nem lesznek, míg a gazda igaza nem talál méltányosságra, addig jó, hű és szófogadó cselédet aligha lehet kapni.

— **A velencei kanális Csongrádon.** Így száraz időben a zöldkert-utca a legközönségesebb utcának néz ki. Senki sem hinné róla, hogy micsoda tengerészeti hajlamai vannak. Hanem aztán esős időben kitor belőle a nagyzási hóhort és mindenképen tengerparti városrészt akar lenni, vagy legalább is Velencét akarja utánozni! És ebben segítségére vannak a templom-

utca, iskola-utca, molnár-utca és a tiszai védőtöltés, amelyek egyesült erővel ellentállanak annak, hogy a víz másfelé folyjon: hanem az összes esővizet mind a zöldkert-utcaba ontják, amely ilyenkor egészen Velencéhez hasonlít s minden ház úszik a boldogságban és vízben. Ilyenkor a zöldkert-utcai lakosok majdnem sirnak örömlükben s különösen áldják a sövényházi ármentesítő társulatot, hogy elősegíti a tengerészet fejlődését, mert igazi önfeláldozás az, amit ezáltal cselekszik. Ugyanis a tiszaparti gáttöltést is mossa, veszélyezteteti s főleg ezt támadja meg leginkább a templom-, iskola- és molnár-utcaból lefolyó eső víz, amelyeknek nincs lefolyásuk, hanem neki futnak a védőtöltésnek, ez pedig beszorítja a zöldkert-utca és az összes utcák esővizét, gondolván, hadd legyen egy kis tengerük a csongrádiaknak is, egyéb szórakozás hiányában. Mint értesülünk, Kovács János becsületesezmadia mester és háztulajdonos azonban panaszt tett ez ellen a tengerészeti mulatság ellen, azt hozván fel panaszában, hogy az ő házat és a védőtöltést folyton rongálja a három utcából oda tóduló víz s kér intézkedést, hogy a három utca esővíze az illető utcákon vezettessék le.

— **Rosszak a járdák.** Csodálatos, hogy azok, kiknek feladatuk lenne, nem veszik észre, hogy a városban a járdák több helyen használhatatlanok, mert a nemtörődömség folytán ellopott téglák újakkal nem pótoltnak s így a megbolygatott kövezet egyre romlik. Reméljük, tudomásul veszi hírünket az is, akit illet.

— **Tűzoltószerkezes beszerzése.** Hogy tűzoltószerkezesek nem a legjobb karban vannak, az mindenki előtt nyílt titok. Most a járási fősztolgabiróság utasította az előjáróságot, hogy a tűzvédelemhez okvetlen szükséges 2 kisebb szivattyút 60 nap alatt szerezzék be. A község ennek beszerzésére és a helység két távolabb eső pontján való elhelyezésre, szabályrendeletileg is kötelezve van, ép úgy, mint Szentes.

— **A Tisza jelöltjei.** Nem a kormányelnök személyéről van szó, mintha képviselőjelöléseket ejtne meg, hanem a mi kanyargós szőke Tisza folyónkról, amely minden évben megköveteli a maga áldozatait. Alig 6 éves gyermekek fürdenek a város alatt minden felügyelet nélkül, csupán a Gondviselés oltalmára bízva. Ha már alkalmas fürdőhelyről az apróságoknak nem tudnak gondoskodni, akkor legalább rendőrileg tiltsák el őket a tiszai fürdéstől.

— **Hatóság elleni erőszak.** A végrehajtókat, szó ami szó, de bizony senki sem szívesen látja magánál vendégül. Kocsis József és két fia szintén nem kis ellenszenvből ragadtak botot azért, hogy a náluk alkalmatlankodó végrehajtókat működésükben megzavarják. Hatóság elleni erőszak miatt a feljelentés ellenők megtéttett.

— **Ki akar postás lenni?** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a folyó 1904. évben 255 posta- és távirányvendék felvételét engedélyezte. Felvételért azok pályázhatnak, akik a középiskola vagy ezzel egyenrangú intézetek IV. osztályát sikeresen befejezték s 14 életévüket betöltötték, de 16 évnél még nem idősebbek. Pályázati kérvényt 1904. év július hó végéig lehet benyújtani. A felvett növendékek szolgálataikat f. évi október 1-én kezdik meg. A kérvényt a budapesti m. kir. posta- és távirány igazgatóságához címezve kell benyújtani. Hogy miként kell felszerelni a kérvényeket és kik vétettek fel, arról tájékozást nyújt bármelyik postahivatal.

— **Jóváhagyott szabályrendelet.** A földmívelésügyi m. kir. miniszter jóváhagyta Csongrád vármegyének a jószágtenyésztésről alkotott újabb szabályrendeletét.

— **Készt a vonat.** Csak nem akarunk mi haladni csongrádiak sehogy. Még vonatunk is rákmódra igazodik olykor-olykor, hogy bosszúságot, kellemetlenséget okozzon annak, akit sorsa éppen akkor utazásra rendelt. A mi drága vonatunk, mert nem kevés pénzben van a községnek, volt már rá eset, hogy a haladásnak némi jelét tüntette fel, de ez csak csalóka délibáb volt s aztán a folyosós kupékat elvitték tőlünk. Hát akkor minek hozták ide, ha egyszer elviszik, vagy nem vagyunk egyébre érdekesek, mint a szabadeszelekvést (!) béklyóba záró ócska vagonokra, a melyikből Félegyhá-

zúig se té, se tova. Volt nekünk hajnali vonatunk is, melylyel reggel Budapesten vagy Szegeden járhattunk s még aznap este itthon is voltunk. Most ez sines. De van helyette egy ósdi gép, mely f. hó 21-én útközben kilyukadt s az utasokat csak d. u. 3 órakor hozta haza. Természetes, hogy az indulási menetrend ily körülmények között felbomlott. Csongrád, ha fizet a vasútjáért, akkor elvárhatja az államtól, hogy a közönség igényei kielégítve legyenek. Vagy nincs, ki törődne a vasúti ügyekkel?

— **Elmaradt tárgyalás.** Domokos György bűnügyét tárgyalta volna f. hó 20-án a szegedi büntető törvényszék esküdtszékének, melyszerint nevezett halált okozó testisértés miatt került vád alá. Miután azonban a tanúk nem jelentek meg, a tárgyalás megtartása új esküdtszék ciklusra halasztott.

— **13 év.** Az izraelita vallás hagyományos szertartásai szerint tegnap tartották meg Horvát Mátyás községi képviselő és neje Ferenc fiuk 13-ik életévének felavatási ünnepélyét. Ez alkalomból számosan keresték fel az örömszülőket, hogy szereneseikavataikat tolmácsolják.

— **Mámai rétek kérése.** A mámai réti birtokosság azon tagjai, kiknek földjei a holt Tisza medréhez vezetnek, arra kérik a hatóságot, hogy a kiszáradt területet ne adják ki haszonbérbe, hanem nekik engedjék át, mérsékelt áron, örök tulajdonul. A kérelem mindenestre bizonyos megfontolást igényel.

— **Bevonulás a honvédséghez.** Az 1893-ik évi közshadseregbeli katonák, kik most tétettek át a honvédséghez, 29 napi fegyvergyakorlatra augusztus 21-re behívták. Különös ez az intézkedés annál inkább, mert évtized óta nem hívták be a közshadseregbeliek fegyvergyakorlatra a honvédséghez.

— **Lelki szenny.** Akinek lelkiismerete nem tiszta, s akiben az erkölcsi alap ingadozik, vagy egyáltalán nincs meg, csak az oly egyén képes arra, hogy másokról, kik tisztességes munkával keresik kenyerüket és tartják fenn családjukat, becsúrlóleg nyilatkozzanak. És ezt a fekélyt, mert társadalmi baj ez, éj leple alatt üzletszerűen úzik, s ma ezt, holnap meg amant állítják pellengőre. Vilagosan szólva, az már éppen nem járja, hogy a főtéri és mellékutak falait, kapuit valami eldurvult lelkek ocsmányosságokkal firkálja tele. Míg egyrészt tisztességes családok lelki nyugalmát dülja fel, másrészt pedig ártatlan lelkű iskolás gyermekek lelki tisztaságát feketíti meg. Felhívjuk tehát a rendőrbiztos figyelmét eme tarthatatlan körülményre s hisszük, hogy éberség megszünteti a bajt, s az emberisésegből kivetkőzött alakot tetten kapja, hogy az igazságszolgáltatás kéréletlen keze tanítsa meg emberiséges becsületre.

— **Drága búza.** Pintér János 21 és Balla József 20 éves legénykéek, kevés lévén az apró pénzük, mulatni pedig mindenáron akartak, gondoltak tehát egy nagyot és merészet: loptak. Forgó Lajostól emeltek el 2 zsák búzát, melyet az időközben elhalt orgazdának potom áron adtak el. Tették azonban kiderülvén, a búzalopásért 6—6 havi börtönbüntetést kaptak.

— **Eladta a fiát.** Néhai Pozsár Ferenc nem valami jó végéből lehetett a vászonnak, mert János nevű fiát, kit mint hadkötelest köröznek, a nyomozások adatai szerint, Szentesen fél liter pálinkáért adott el egy eddig ismeretlen embernek. A gyermek szülei elhalálozván, így a fel-találására vezető nyomok teljesen hiányzanak.

— **Hamis mérlegek.** A kofák kapzsisága hogy mily nagy mértékű, kiténik abból is, hogy a piacon hamis mérlegekkel adnak és vesznek. Turpisságuk azonban nem kerülte ki Gyánti rendőrbiztos figyelmét, aki 6 drb hitelesíttetlen mérleget kobozott el tőlük. A jövő héten hasonló célből látogatást tesz a rendőrbiztos a szőlők között is, ahol a gyümölcskereskedés szintén nem tulságosan szabályosan üzetik.

— **Megmérgezte magát.** Tóth Viktor cseléd-leány f. hó 16-án gyufaoldatot ivott, de a gyors orvosi segély visszavonta a szerencsétlen leányt az életnek. Tettéknek okát nem mondja meg.

— **Állategészségügy.** Csongrád vármegye területén a múlt héten a következő helyeken fordultak elő állati betegségek: Tömörkényen és Horgoson takonykór és bőrféreg; Kiskundorozs-mán és Horgoson ragadós száj- és körömfájás; Sándorfalván, Fabiánsebestyénen, Magyartésen, Mindszenten és Szentesen sertésorvanc; Kiskundorozs-mán és Sövényházán sertésvész.

Háziasszonyok figyelmébe. Minden háztartásban nélkülözhetetlen a „salon-légyfogó”. **Darabja 10 fillér.** Csongrád és vidéke részére a főraktár: **Balkányi Lajos gyógyszerháza Csongrádon.**

Állattenyésztés Csongrádon. Hogy Csongrádon az állattenyésztés, különösen a sertés és szarvasmarhatenyésztés nagyban fellendülne egy kis támogatás mellett, azt mi sem bizonyítja, mint az a kimutatás, amelyet az idén esááltak a hivatalos összeírás alkalmával. Volt ugyanis tavaly Csongrádon 5530 sertés, az idén van 11068 drb. De a szarvasmarhatenyésztésnél még csak a kezdetnél vagyunk. Ninesenek elegendő és szép apaállataink, fajteheneink. Van ugyanis 1402 drb magyar fajta tehén, 324 drb pirostarka, 29 drb borzderes s egyéb terka 305 drb. Úszó van 1072 drb. Tinó borjú 655 drb és apaállat 44 drb. Ebből tenyésztigazolványokkal bír 6 drb! Lehet képzelni tehát, hogy ha 2060 drb tehénre 6 drb apaállatot talált a mezőgazdasági bizottság alkalmasnak tenyésztési célokra, minők lehetnek itt a többi apaállatok, holott van 675 drb növendék bika. Azért tehát a tejszövettség megalakulása itt nagyon is égető szükségét pótol: mert az állattenyésztés csak úgy lesz fejlődő, ha jó, szép, erős fajmarhákhoz fog jutni a gazdaközönség. A tejszövetkezet felterjesztette már kérvényét 160 drb fajtehén, 2 apaállat és 100 drb jorksjári sertés beszerzése iránt, amelyeket részint államkölcsön, részint kedvezményes árban fognak kapni a szövetkezet tagjai. Az azelőtt felterjesztett kérelmekre a miniszter azt válaszolta, hogy nem is áll szóba velük, a tejszövetkezeti tagoknak pedig minden lehető kedvezményt megad. Dr. Citricis alispán is kijelentette, hogy 10.000 korona kölcsönt ad a tejszövetkezet tagjainak fajtehének beszerzése végett. De úgy látszik, hogy elsősorban apaállatokról lenne szükség gondoskodni. Különben a kerületi állattenyésztési felügyelő a napokban át fog jönni Csongrádra a tejszövetkezeti gazdák meghívása és a miniszter utasítása folytán.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jóbarátok és ismerősök, kik felejtetetlen feleségem, szül. Szőke Franciskának temetésén megjelenni szívesek voltak, fogadják ezúton is hálás köszönetem nyilvánítását.

Csongrád, 1904. június 25.

Mihálovics János.

Szerkesztői üzenetek.

Kaszinói tag. Hogy a kaszinóban nem olvashatja lapunkat, annak egyszerű magyarázata van. A kaszinó méltóságán alulnak tartja, legalább úgy látszik, lapunkat megrendelni s ez okon, nem akarván tolatkodó lenni, a kaszinóba lapunkat nem küldjük. Demokratikus körökben azonban mind a három helyi lapot megkaphatja.

A jó ízlés nevében című cikket, sajnálatunkra, nem közölhetjük. At kellene kissé kefélni. A flirt-re vonatkozólag olvassa el nagysád a Magyar Szó f. évi június 25-diki számát, melyben a többek közt ezt mondja: Ma mindenki flirt-el. Uri asszony, uri leány, konyhatündér, varróleány. Mi a flirt? Divat által szentesített komiszkodás, alszenteskedve tolatkodó mosdatlanság, az előkelőség köpenyébe bújtatott szemtelenkedés, stb. Sajna, nemesak a fővárosban, de a vidéken, így nálunk is divatozik a flirt. Kifogástalan nő nem ismeri a flirtet.

Társzerkesztők:

BLÁZSIK MIHÁLY ÉS SÁGHY MIHÁLY.

Kiadók és laptulajdonosok: **BOZÓ ÉS JUSTIN.**

Bozó és Justin könyvnyomdája.

Értesítés.

Van szerenésém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy a néhai édes anyám özv. Hubert Jánosné tulajdonát képező, 36 év óta fenálló

cukrász-üzletet

átvettem, s azt az enyémmel egyesítve fogom tovább vezetni.

Főtörökvésem lesz ezután is, úgy mint eddig, a n. é. közönség pontos és szolid kiszolgálása.

Vidéki rendeléseket azonnal, a legpontosabban teljesítek.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok tisztelettel

Hubert János
cukrász.

Községi hirdetmények.

A község háza és magtárépület alatti pincék f. évi aug. hó 1-től 1907. júl. 31-ig hasznosbérbe kiadatnak. Árverési határidő f. évi június hó 27-én d. e. lesz a II. jegyzői hivatalban.

A tiszaszirt legelő f. évi nov. 1-től 1907. évi okt. 30-ig hasznosbérbe kiadatik. Árverezés f. évi június 28-án a II. jegyzői hivatalban.

Az iskolaalaphoz tartozó 18 házrész bukros és községi 1 házrész, összesen 19 házrész bukros f. évi nov. hó 1-től 1907. okt. hó 31-ig hasznosbérbe kiadatik. Árverezés f. évi június hó 28-án a II. jegyzői hivatalban.

A II. jegyző használatában levő 4 házrész patikaföld, összesen 4 öreg hold, 1904. október 1-től 5 évre hasznosbérbe adatik. Árverezés a II. jegyzői hivatalban f. évi június 28-án tartatik.

A holt Körös medre f. évi okt. 1-től 1907. okt. 1-ig hasznosbérbe adatik. A terület nagysága 22²⁸⁰ 100 hold, amely 12 részletben fog árverés alá bocsájtatni. Árverezés f. évi jun. 27-én tartatik a II. jegyzői hivatalban.

A csongrád-szentési országúttól délre eső 36²⁰⁰ 1000 hold kiterjedésű s a kilences mentén fekvő legelőföld f. évi nov. 4-től 1907. okt. 31-ig hasznosbérbe adatik. Árverezés a II. jegyzői hivatalban f. évi június 27-én d. e. 10 órakor.

A község tulajdonát képező népkertben levő épület f. évi okt. 1-től 1907. szept. 30-ig hasznosbérbe adatik. Árverezés a II. jegyzői hivatalban f. évi június hó 27-én d. e. 10 órakor tartatik.

BRÁZAY FÉLE
SÖSBORSZESZ
NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNALATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLÉKELVE VAN!

☞ Befőttes üvegek
lekötéséhez a legki-
tünőbb minőségű ☞

hólyagpapir

(pergamenpapir) ol-
csó árért csakis ☞

Bozó és Justin

üzletében kapható. ☞

Válogatott csongrádi borok:

Literenkint kimérve . . . . . 28 kr.
Adó nélkül nagyban . . . . . 18 kr.

Elsőrendű kőbányai sörök

(jégbe hűtve):

Nagy üvegenként . . . . . (14 kr.
Üveg biztosíték (vagy csere) (6 kr.
Literenkint kimérve . . . . . 24 kr.
25 literes hordónként . . . . . 5 frt — kr.

Jég a délelőtti órákban:

Kilogrammonként . . . . . 1 kr.
Métermázsánként . . . . . 60 kr.

Valódi párlatok

(saját főzés):

1 L. valódi törkölypálinka 1 frt — kr.
1 L. val. borseprűpálinka 1 frt — kr.
1 L. valódi szilvapálinka . 1 frt — kr.
1 L. valódi sárga barack-
pálinka . . . . . 1 frt 60 kr.
stb.-féle égetett szesz italok jutányos
árakon kaphatók, nagyban és kicsinyben

AUSLÄNDER JENŐ

pálinkafőző és finomító, bor- és sörkereskedőnél
Csongrád.

Figyelem!

Van szerenésém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy Csongrádon

szobafestő (mázoló) mesterséget

kezdettem. — Több éveken át szerzett szakképzettségem folytán elvállalok szobafestést (mázolást), aranyozást, ajtó- és ablakfestést, padozatlakkozást, bútorfestést zománcal (porcellánlaggal) vagy olajfestéssel, cimitáblafestést, tapétázást és minden e szakmába vágó munkát a legdívatosabb kivitelben, jutányos árszámítás mellett.

Gyors, pontos és jó munkáért kezeskedem.

Lakásom Jókai Mór utca (ezelőtt Malom utca) 9. sz. alatti házban van.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok tisztelettel

Guđrica József

szobafestő és mázólo.

Új gyümölcspezsgő- és szikviz-gyár.

Alulírott van szerenésém a n. é. közönség, kereskedők és vendéglősök b. tudomására hozni, hogy a **serház-**
nál „HUNGARIA” címen teljesen újonnan berendezett

gyümölcspezsgő- és szikviz-gyárat

nyitottam, ahol a legjobb minőségű gyümölcspezsgő (Cazeuse) és szikviz (szódavíz) igen jutányos áron kapható. — Viszontelárusítók engedményben részesülnek. Kérem a n. é. közönség becses pártfogását.

Nyilas János

„Hungaria” gyümölcspezsgő- és
szikviz-gyáros Csongrádon.